

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr., za četrt leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravitelstvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice št. 5. — Določniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobijo se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oglasila se plačuje od navadne vrstice, če se napiše enkrat, po 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Časniški kolek.

Že enkrat smo letos vsikliknili: »Proč s časniškim kolkom!« Takrat nismo mislili, da bode tako zaklicala tudi večina državnih poslancev na Dunaju, ki so dne 5. decembra z dvema tretjinama glasov vsprejeli nujni predlog poslanca Russa, zahtevajočega, naj se odpravita časniški kolek ali štempelj in prepoved kolportáže ali svobodnega prodajanja tiskovin. Predlog gledé kolportáže se je izročil tiskovnemu odseku, gledé kolka pa proračunskemu odseku z nalogo, naj poroča o tem v 14 dneh.

Želeti je res, da bi imel kaj uspeha ta predlog. Kolek je prehud davek, zlasti malim novinarjem. Glej, dragi bralec, na drugi strani spodaj je na vsaki številki časniški kolek ali štempelj utisnjen. To ni zaradi lepšega ali da dotični komisar, ki list prebere od prve do zadnje črke, ni nič krivega našel, ampak ta kolek je davek in te za vsako številko stane en krajcar, pri »Slov. Gospodarju« torej celo leto 52 kr.

Vem, da ti je znano, kaj da je to užitninski davek. Če si kupiš jedil ali pijače, plačaš zraven užitninski davek. Morda porečeš, to pa je vendar krivično! Saj moram jesti in piti, ako hočem živeti. Res je to, toda ne kregaj se zaradi tega! Ta davek je po vseh državah in jim obilno nese. Če si torej kupiš telesne hrane, moraš zraven plačati davek, in to se ti vidi krivično; glej, če si pa kupiš vsak teden duševne hrane, da bi kaj zvedel o politiki in novic, pa moraš za to plačati davek, je to tolika krivica, kolikor je duša več vredna od telesa! Zato so pa ta kolek povsod odpravili, samo v Turčiji in Avstriji še ne.

Rekli smo, da je časniški kolek prehud davek malim novinarjem. Vsak političen časnik, bodisi tednik ali dnevnik, mora kolek plačevati. Velik časnik, ki je skoro tako debel kakor kaka knjižica, plača ravno tako od vsake številke en krajcar, kakor majhen tednik s štirimi ali osmimi stranmi. Od česa se pa veliki nemški časniki debelijo? Od naročnikov, katerih imajo po deset, dvajset, do petdeset in še več tisoč, in pa od naznanil ali inseratov.

Poznamo nemško-liberalni časnik, kateremu nesejo na leto naznanila okoli pol milijona gold. Naročnikov pa tudi ima kacic dvadeset do trideset tisoč, ki vsak plačuje po 18 gld. na leto. Tak časnik lahko izhaja, lahko dopisnikom dobro plačuje, pri vsem tem pa deležnikom ostane lep denar. Taki veliki liberalni časniki pa imajo tudi še druge dohodke. Ako kaj zamolčijo ali kaj priporočajo, kar je bogatim židom in sploh kapitalistom na veliko korist, tedaj jim kar tisočaki letijo v žepe. Krščanski listi pa se s tako umazanostjo seveda ne morejo in ne smejo pečati.

Morda kdo poreče: Veliki liberalni časopisi naj plačujejo ta davek, drugi pa se naj oprostijo! Le po-

časni! Svoboda naj bode za vse! Vsi časniki naj se oprostijo tega kolka! Ker pa ta nese na leto državi nad dva milijona gold. in se bode temu predlogu finančni minister hudo upiral, zato pa se naj davek naloži na in-serate ali naznanila, toda na progresiven način, to je: Več ko kak časnik ima naznanil, več naj plača davka. Na ta način se bode našel pokritek za ona dva milijona, večinoma pri židovsko-liberalnih časnikih.

Ako se odpravi časniški kolek, potem bodo krščanski listi lažje izhajali. Dobili se bodo bolj po ceni, kakor zdaj, in število naročnikov se bode vsled tega pomnožilo. Ker je uvedena splošna volilna pravica v peti kuriji, zato je treba, da se ljudstvo o politiki podučí. Ljudstvo pa je ubogo, naj se mu torej ne krati duševna hrana. Ni se treba bati socijalističnih listov. Za te se dandanes pobira in stori gotovo stokrat in stokrat več, kakor za krščanske liste. Le krščanskemu časopisju more na noge pomagati zraven agitacije odprava kolka. In to časopisje bode državi hvaležno; saj nikoli ne pozabi Kristusovega izreka: Dajte cesarju, kar je cesarjevega, in Bogu, kar je božjega!

Kmetije, združenja treba!

Poglejmo si na kratko velik uzrok, zakaj da propada kmečko stan. Razvitek in vsestranska uporaba parne moči, železnice, stroji, tovarne, razna občila, bujna obrtnija in razvito trgovstvo, novo vladanje in novi državni nazori itd., so le to reči, same na sebi škodljive? Nikakor ne, celó veliko hasna in dobička prinašajo človeštvu. A škoda tiči prav za prav v tem, da ne pridejo izdelki, da ne pridejo novodobne dobrote vsakemu v prid, v last, ampak le nekaterim. Ti neizmerno bogatijo, imajo skoraj vse v svojih rokah in nešteta množica onih, ki nimajo dovolj velikega premoženja, morajo ple-sati, kakor oni godejo!

Tako se je unel hud boj vseh zoper vse; nikdo ne prizanaša več sosedu, ne privoščí mu, če ima oni več, ampak ga preganja, kjer ga more. Blago, premoženje torej ni prišlo, kamor bi imelo priti, ni se razdelilo med vse. Če pa vse, kar je človeški duh koristnega izumil, ne koristi vsem, temu le pojedinem, ni to prav, to ne odgovarja ne človeški naravi, ne krščanski veri. Človek je srečen, če vidi, da sosed ne trpi pomanjkanja; če mu pa blagostanje zavida ter ga preganja, sam pa kopiči in nabira, ni več pravi človek. Zoper take bi se moralo postavno postopati, saj človeška narava in krščanska pravica to tirjata po načelu »Vsi za vse«. Kdaj bi se ti nazori človeku bolj ukoreninili, bolj vcepili, kakor v mladosti; kje z večjim uspehom, kakor v šoli?

Vsaka šola, naj bo katerekoli vrste, pripravlja